

Facit

Uppdragskort om djur i Sverige

A Grävling

Vilket djur håller grävlingen på att äta upp?

Förklaring

Grävlingen äter en dagmask. Det är deras viktigaste föda men grävlingar är allätare. De äter insekter, sniglar och snäckor, grodor, paddor, ormar och ödlor, men också havre från åkern, bär och frukt. Andra djur som är allätare är till exempel björn, räv, människa.

B Fladdermus

Titta på fladdermusens vingar.

Vad kallas samma kroppsdel på er?

Förklaring

Fladdermusens vingar är samma som våra armar. Även fåglarnas vingar är armar. Alla landlevande ryggradsdjur har samma grundform på kroppen även om de kan se väldigt olika ut. Huvud, ryggrad, revben och de flesta har två armar och två ben.

Alla landlevande ryggradsdjur (djur med skelett) har utvecklats från fiskar i havet.

C Hare

Vilken årstid är skogsharen vit?

Förklaring

Skogsharen har vit päls på vintern. Den vita vinterpälsen skyddar dem från att bli upptäckta. I Sverige finns det två sorters harar, skogshare och fälthare. Skogsharen är mindre än fältharen.

I södra Sverige är fältharen vanlig. Den byter inte färg på vintern och har därför svårt att klara sig i norr där vintrarna oftast är vita och snörika. På samma sätt har skogsharen svårt att klara sig på barmarken längst nere i söder.

D Havsörn

Vem har kissat och gjort spår i snön?

Förklaring

Det är en räv som kissat i snön. Den har också tagit med sig huvudet av det döda rådjuret till sin lya. I huvudet finns hjärnan som är bra mat för en räv.

Man kan också tro att det är en varg eller hund som varit och kissat vid havsörnen för de kissar också gärna för att visa att de varit på en plats. Vargens fotspår är större än rävens.

E Igelkott

Igelkotten har ungar.
Vad äter ungarna när de är små?

Förklaring

Igelkottsungar dricker mjölk. Eftersom igelkotten är ett däggdjur, diar de sina ungar. Ungarna föds med taggar, men taggarna är mjuka när de föds så det är ingen risk att mamman sticker sig.

<p>F Nötskrika</p> <p>Vad letar nötskrikan efter i snön?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Den letar efter ett ekollon. Nötskrikan har själv gömt ekollonet på hösten. En enda nötskrika kan gömma tusentals ekollon i marken. När det blir ont om mat under vinter och vår tömmer den sina gömställen. De ekollon som inte blir uppätta kan växa upp och bli nya ekar.</p>
<p>G Rådjur</p> <p>Det finns både honor och hanar i montern.</p> <p>Hur många hanar ser ni?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Det finns två hanar i montern. Hanarna känns igen på att de har horn. De tappar hornen varje år i november och då är det svårt att se skillnad på honor och hanar. Men varje år växer det ut nya horn.</p>
<p>H Älg</p> <p>Hitta fem saker som både ni och älgen har.</p>	<p>Förklaring</p> <p>Till exempel öron, ögon, mun, näsa, huvud, hals, ryggrad, framben och bakben, päls. De har också samma organ som vi har i kroppen som hjärta, lungor och hjärna.</p> <p>Älgar är precis som vi ryggradsdjur (har skelett) så därför liknar vi varandra. Det är bara landlevande däggdjur som har päls och öron som sticker ut utanpå kroppen.</p>
<p>I Räv</p> <p>Räven vet att det finns en sork under snön.</p> <p>Vilka två sinnen tror ni räven använder mest för att hitta sorken?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Räven använder framförallt hörseln och lukten på sin jakt efter sork. Lukten när den kommer till ängen och hörseln när den ska veta var sorken är. Räven kan höra en sork genom 20–30 centimeter snö.</p>
<p>J Björn</p> <p>Björnen gräver ett ide.</p> <p>Varför sover björnen på vintern?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Björnar i Sverige sover under vintern för att det är ont om mat. Björnen är allätare. Under våren och sommaren äter den myror, gräs och rötter men också älgkalvar och as (döda djur). Under hösten måste björnen äta mycket för att överleva vintern. Då stoppar den i sig stora mängder bär, mest blåbär och kråkbär.</p>
<p>K Mat-bajs-spelet</p> <p>Para ihop djuren med rätt mat och bajs.</p> <p>Hur många rätt fick ni?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Sex rätt är det mesta man kan få. Spelet är rätt svårt så har man mer än fyra rätt har det gått bra.</p>

<p>L Sover eller inte-spelet</p> <p>Spela spelet.</p> <p>Hur många rätt fick ni?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Ekorre, talgoxe och mus är vakna och dem kan man få syn på hela vintern.</p> <p>Igelkotten och fladdermusen sover för att de inte kan hitta mat under vintern.</p> <p>Det är för kallt för huggormen och grodan då de är växelvarma och blir alldeles stela av kylan.</p>
<p>M Djurväggen</p> <p>Jämför er med djuren på väggen.</p> <p>Hitta ett djur som är mindre och ett som är större än vad ni är.</p>	<p>Förklaring</p> <p>Älgen är både tyngre och större än oss.</p> <p>Havsörnen är större när den brer ut sina vingar men den är både är mindre och väger mindre än oss.</p> <p>Även räven och kungsfågeln är mindre än oss.</p>
<p>N Frågeväggen 1</p> <p>Ta reda på</p> <p>Vilket är Sveriges farligaste djur?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Stick från getingar och bin kan vara farliga om man är allergisk. Även bitt från Sveriges enda giftiga orm, huggorm, kan man bli dålig av. Sedan är det farligt att krocka med en älg då de är mycket stora.</p>
<p>O Frågeväggen 2</p> <p>Ta reda på</p> <p>Hur lockar trumspindeln på honorna?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Trumspindelhanen kan göra ett trumljud. Det är så han lockar på honor när det är dags att para sig. Ljudet uppstår genom att hanen vibrerar med bakkroppen.</p>
<p>P Bäver</p> <p>Titta på bäverns fötter.</p> <p>Hur ser bäverns fötter ut?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Bävern har simhud mellan tårna på bakfötterna. Det är tunn hud som spänns ut när bävern spretar med tårna och gör att fötterna liknar breda paddlar eller simfötter.</p> <p>Framfötterna ser ut som "vanliga" fötter och motsvarar våra händer.</p> <p>Bävern är inte släkt med uttern men båda är anpassade till ett liv i vatten och lever ofta i samma områden. Bävror bygger hyddor som de bor i och äter bara växter medan uttrar gärna äter fisk.</p>
<p>Q Järv</p> <p>Hur kan man se att järven äter kött?</p> <p>Hur kan man se det även om den inte hade benet i munnen?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Järven har vassa tänder som är bra att ha när man äter kött. Det är ett renben som järven har i munnen. Under vintern jagar järven ofta tamrenar. Den äter också trafikdödade djur och rester som andra rovdjur lämnat. Sommartid tar den små däggdjur och fåglar. Järven kan även äta en del växter och bär.</p>

<p>R Myrstacken</p> <p>Hitta drottningen som lägger ägg.</p> <p>Hur många myr ägg finns inne i myrstacken?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Det finns 13 stycken ägg, 12 vid drottningen och ett som flyttats. Drottningen eller drottningarna passas upp av arbetsmyror som ger dem mat, håller dem rena och tar emot äggen.</p> <p>Drottningen kan bli 20 år gammal och under sommaren kan hon lägga 10 ägg om dagen. Arbetsmyrorna flyttar äggen till speciella äggkammare där de sköts av särskilda vaktmyror.</p>
<p>S Myggan</p> <p>Lyssna på ljudet och titta på den stora myggan som sitter på taket.</p> <p>Vilka myggor suger blod?</p> <p>1. Hanarna X. Honorna 2. Både hanar och honor</p>	<p>Förklaring</p> <p>Alla myggor som sticks och suger blod är honor. Hos många arter av stickmyggor måste honan göra det för att hennes ägg ska utvecklas. Hanarna sticks inte och suger inte blod. Istället suger de i sig näringsrika safter från växter.</p>
<p>T Sparvuggla</p> <p>Vad har sparvugglan i sitt bo?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Sparvugglan har samlat möss och småfåglar i fågelholken. Under vintern samlar den ofta sina byten i håligheter, som gamla hackspettbon eller tomma fågelholkar. Oftast lägger den ett tjugotal byten i varje gömma, men ibland kan den samla ända upp till 200 byten på ett och samma ställe.</p> <p>Sparvugglan samlar och sparar mat, eller hamstrar, för att slippa svälta under perioder när jakten slår fel.</p>
<p>U Sälarna</p> <p>1. Räkna sälarna! 2. Räkna fåglarna! 3. Finns det fler djur i montern?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Det finns två stycken säl i montern, en gråsäl och en knobbsäl. Det finns tre stycken fåglar, en havstrut, en silltrut och en fiskmås. På klipporna finns det snäckor och små musslor sitter fast på den steniga botten.</p>
<p>V Utter</p> <p>Uttern är hungrig. Vilket djur jagar den?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Uttern jagar en abborre. Den attackerar sina byten från ungefär en meters håll. Uttern har simhud mellan tårna (på fram- och bakfötterna) och liknar lite en bäver men de är inte nära släktingar. Båda är anpassade till ett liv i vatten och lever ofta i samma områden. Uttrar äter gärna fisk medan bävrar bara äter växter.</p>

<p>W Varg</p> <p>Hur många vargar är det i montern?</p> <p>Kan ni hitta en som är glad och en som är arg?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Det är nio stycken vargar i montern. Det finns ett par som vill leka, en som vill skrämma bort en annan varg och de båda ser arga ut. En varg ylar och en varg ligger och vilar. Alla vargarna visar att vargar är djur som lever i familjegrupper och därför måste vara bra på att kommunicera (prata) med varandra.</p>
<p>X Fågelbordet</p> <p>Titta på fåglarna.</p> <p>Hitta minst två saker som fåglarna har men ni inte har.</p>	<p>Förklaring</p> <p>Alla fåglar har näbb och fjädrar. Precis som människor har de framben men hos fåglar har frambenen utvecklats till vingar.</p>
<p>Y Lodjuret</p> <p>Kom på minst två andra djur som liknar lodjuret.</p> <p>Hur liknar de varandra?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Lodjuret liknar andra kattdjur som tiger, lejon, gepard men även våra tama katter. Lodjuret är det enda vilda kattdjuret i Sverige. Även andra rovdjur som räv och varg liknar lodjuret.</p>
<p>Z Skogsbranden</p> <p>Gå in i brandrummet (det brinner inte på riktigt).</p> <p>Är det bra eller dåligt att skogen brinner ibland?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Här får eleverna gissa svaret.</p> <p>För vissa växter och djur är det bra att det brinner ibland. Många insekter äter av den döda veden och lägger sina ägg i den. Det blir mer näring i jorden när träden har brunnit. Frön som legat i marken tar upp näringen och gro snabbt.</p> <p>En del växter har frön som måste hettas upp av brand eller stark sol innan de kan gro, till exempel brandnäva och svedjenäva som kan ligga i marken och vänta på nästa brand i över hundra år.</p>
<p>Å Kräsna honor (blåmes)</p> <p>Tryck på knappen.</p> <p>Vilken färg lyser starkare?</p> <p>På vilken kroppsdel finns den färgen?</p>	<p>Förklaring</p> <p>Det lyser starkt blått på blåmesens huvud. Ju starkare blå färg en hane har desto mer populär är han bland honorna.</p> <p>Den blå färgen hos blåmesen reflekterar mycket ultraviolett ljus. Vi människor kan inte se sådant ljus, men det kan blåmesen. För blåmesar ser därför andra blåmesar extra blå ut, och en starkt blå hane ännu mera blå.</p>